

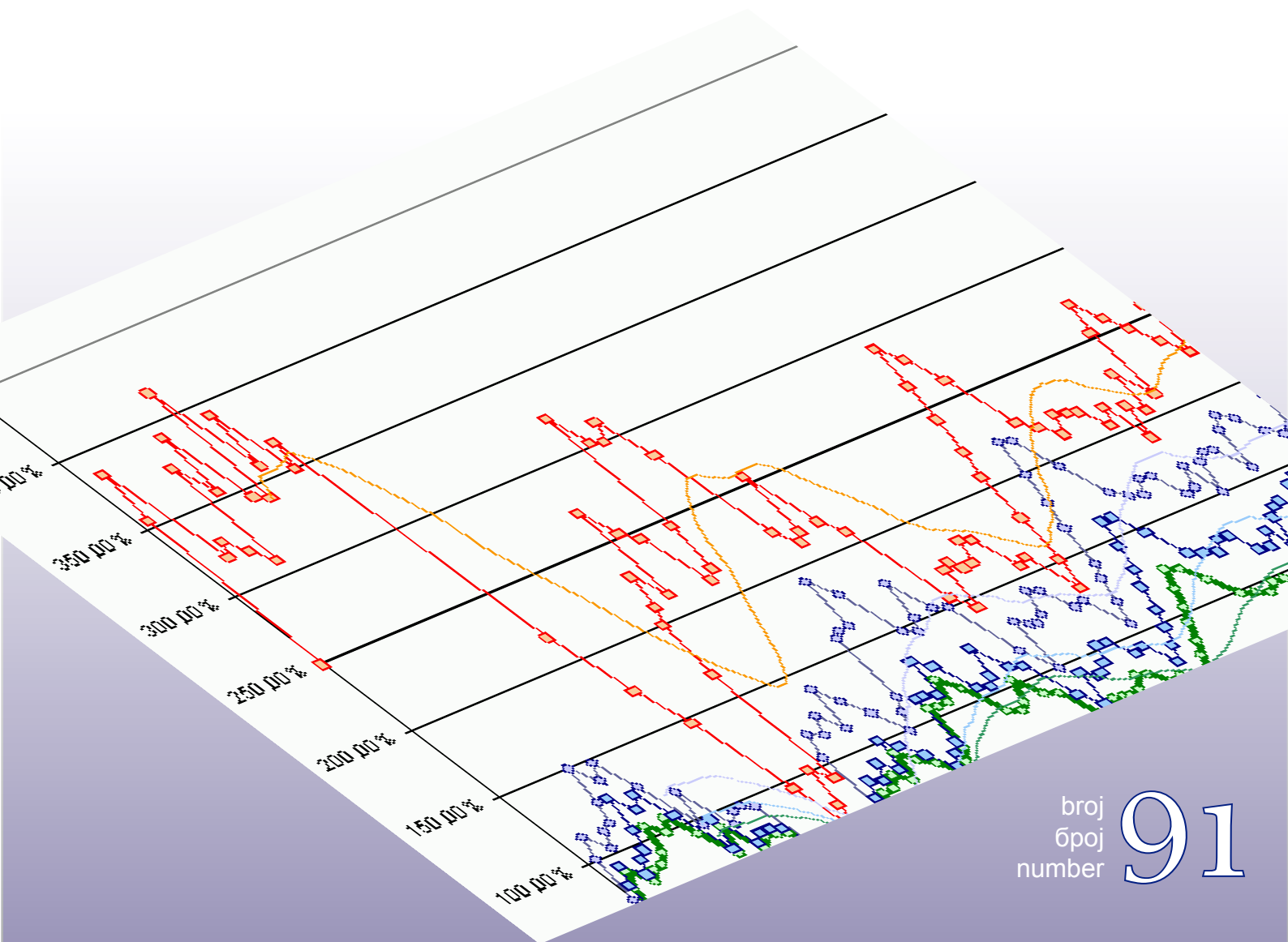
Bosna i Hercegovina
Odjeljenje za makroekonomsku analizu
Upravnog odbora Uprave za indirektno-
neizravno oporezivanje

Босна и Херцеговина
Одјељење за макроекономску анализу
Управног одбора Управе за indirektno-
опорезивање

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number **91**

• Februar 2013 • Veljača 2013 • Фебруар 2013 • February 2013 •

Uz ovaj broj

Proces harmonizacije oporezivanja duhanskih proizvoda u Bosni i Hercegovini sa standardima oporezivanja u EU, koji je započeo 1.7.2009. stupanjem na snagu novog Zakona o akcizama u BiH, podrazumijeva uvođenje sljedećih standarda EU: posebne akcize na cigarete, koncepta najpopularnije cjenovne kategorije cigareta, minimalne akcize na cigarete i postepeno usklađivanje sa minimalnom akcizom u EU.

Povećanje poreznog opterećenja cigareta u prvim godinama primjene novog Zakona donijelo je snažan porast prihoda od akciza u 2009. i 2010. godini. Već u 2011.g. dolazi do većeg smanjenja potrošnje cigareta od projektovanog. Produbljanjem negativnih trendova u 2012.g. obim regularnog tržišta cigareta u tri godine je smanjen za čak 22%. Kako nije zabilježeno povećanje uvoza duhana niti značajnije povećanje domaće oporezive prodaje rezanog duhana može se zaključiti da je značajno smanjenje potrošnje cigareta u 2012.g. rezultat porezne evazije nastale rastom nelegalnog uvoza (internet prodaje) i nelegalne domaće prodaje rezanog duhana. Osim povećanja poreznog tereta porast porezne evazije je rezultat i konstantnog širenja jaza u oporezivanju cigareta i supstituta - rezanog duhana. Kontinuirano povećanje razlike u poreznom opterećenju između cigareta i supstituta daje snažan poticaj korištenju manje oporezovanog rezanog duhana umjesto cigareta, ali i krijumčarenju cigareta iz država sa manjim akciznim opterećenjem, švercu duhana i nelegalnoj domaćoj proizvodnji cigareta.

Zbog razmjera implikacija mjere na suzbijanju porezne evazije i distorzija na tržištu duhanskih proizvoda trebale bi simultano uključiti:

- (i) izmjenu politike akciza u području oporezivanja rezanog duhana i ostalih duhanskih prerađevina u pravcu zatvaranja jaza u poreznom opterećenju između cigareta i supstituta,
- (ii) opsežne operativne mjere državnih i entitetskih institucija na suzbijanju kanala za šverc cigareta, rezanog duhana, neoporezive prodaje duhana (preko internet portala, na tržnicama) i nelegalne domaće proizvodnje i prodaje cigareta.

Štaviše, zbog rapidnog smanjenja regularnog tržišta cigareta, a time i prihoda i dobiti, i duhanska industrija bi trebala dati svoj doprinos širokoj akciji opredjeljujući se za veći otkup domaćeg duhana u cilju eliminacije nelegalne prodaje duhana i nelegalne proizvodnje cigareta u zemlji.

dr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja

Sadržaj:

Analiza naplate prihoda od indirektnih poreza u 2012. godini	2
Iz aktivnosti Odjeljenja	11
Preliminarni konsolidovani izvještaj: JR, Institucije BiH, entiteti	13
Preliminarni konsolidovani izvještaj: Institucije BiH, entiteti, BD	15

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT saradnik
lektor : Darija Tošić, prof. anglistike

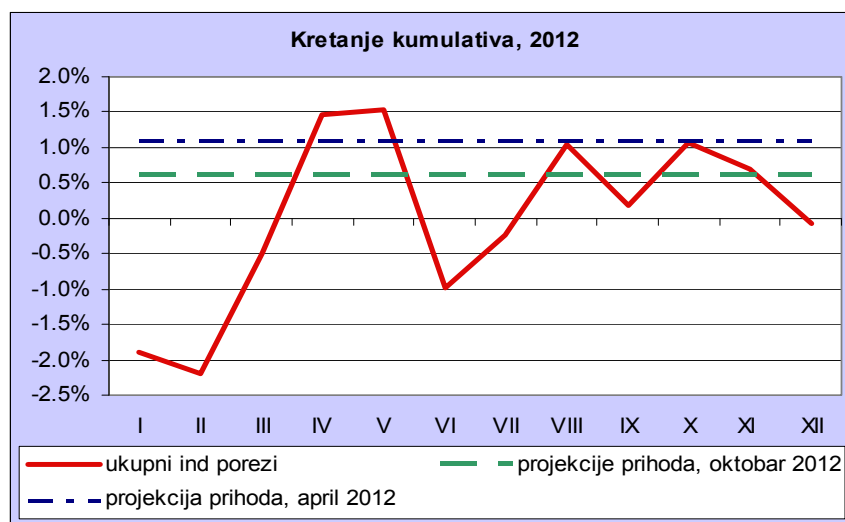
Analiza naplate prihoda od indirektnih poreza u 2012. godini

(pripremila: dr.sc. Dinka Antić)

UKUPNA NAPLATA

Prema izvještaju UIO u decembru je prikupljeno, po odbitku povrata, 411,4 mil KM prihoda ili 5,8% manje nego u decembru 2011. Ukupna neto naplata prihoda od indirektnih poreza u 2012.godini je iznosila 4,989 mlrd KM i manja je za 0,16% u odnosu na 2011.godinu.

Grafikon 1

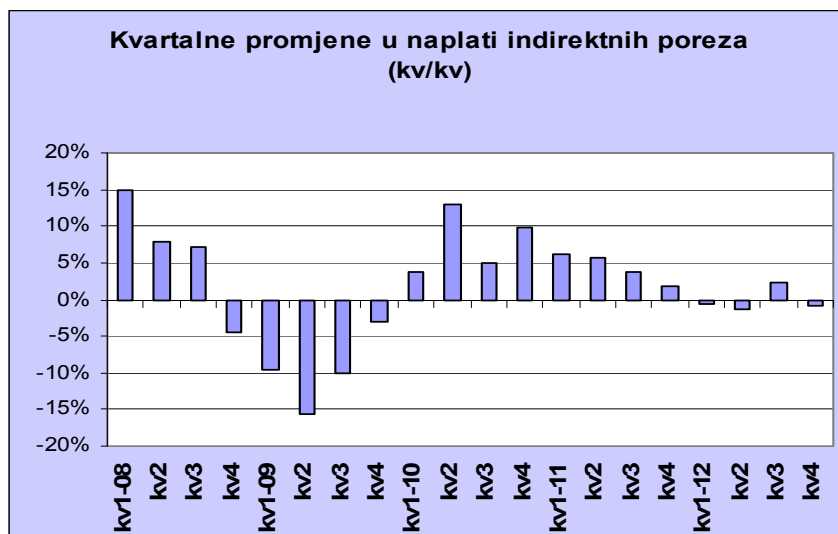

Negativan rast prihoda od indirektnih poreza u 2012. predstavlja iznenađenje s obzirom da je kumulativ neto naplate od juna konstantno bio iznad naplate u 2011. Štaviše, u oktobru je dosegao 1% rasta, a u novembru je bio za 0,1 p.p. iznad revidiranih godišnjih projekcija prihoda iz oktobra 2012. Neočekivano s obzirom na tradicionalno visoku naplatu indirektnih poreza, mjesec decembar je donio preokret, koji ne samo da je anulirao do tada ostvarene pozitivne efekte nego je prihode doveo u negativnu zonu.

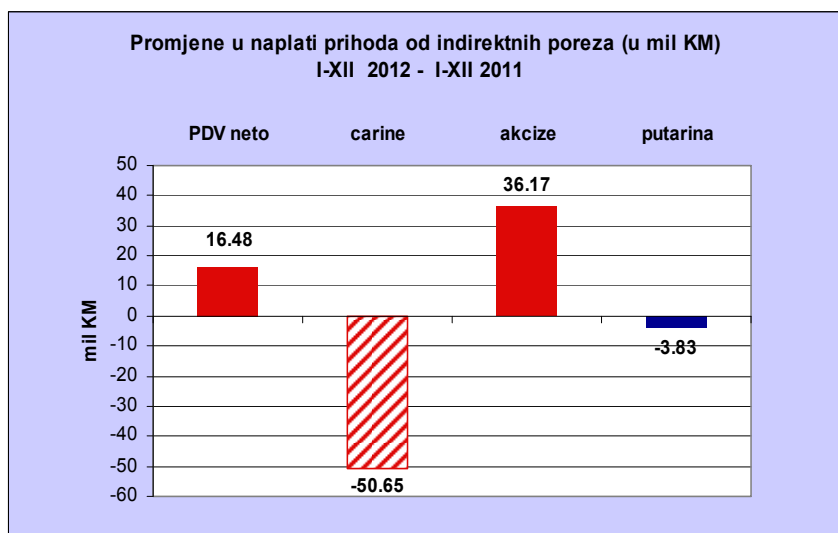
Analiza kvartalnih promjena (Grafikon 2) pokazuje da je u protekle četiri godine naplata prihoda od indirektnih poreza imala svoje padove u pet kvartala (četvrti kvartal 2008 – četvrti kvartal 2009), uspone, za koje se mislilo na nagovještavaju izlazak iz krize (prvi kvartal 2010 – četvrti kvartal 2011), te stagnaciju u prvoj polovini 2012. Rast prihoda u trećem kvartalu 2012. je očigledno bio privremenog karaktera, da bi 2012. okončana negativnim saldom.

U 2012. naplaćeno je cca 8 mil KM manje nego u 2011.g. Posmatrano po vrstama prihoda rast je zabilježen kod neto prihoda od akciza od cca 36 mil KM, te kod prihoda od PDV cca 16,5 mil KM. Očekivano, prihodi od carina su manji za 50,6 mil, dok je putarine naplaćeno 3,8 mil manje nego u 2011.g. (Grafikon 3).

Grafikon 2

Grafikon 3

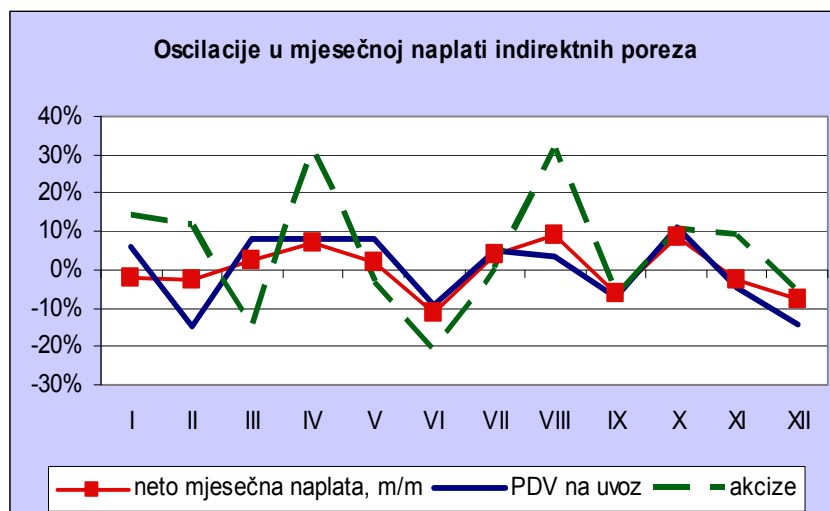
Kretanje mjesečne naplate prihoda od indirektnih poreza u 2012. pokazuje oštre oscilacije u drugom dijelu godine. Raspon oscilacija naplate se kretao od - 11% u junu do 9,2% u avgustu (Grafikon 4).

Koliko je negativan trend naplate u decembru neuobičajen pokazuje činjenica da je u proteklih šest godina samo u decembru 2008. i 2012. neto naplata bila niža nego u prethodnom mjesecu. Negativan trend u decembru 2008. g. je bio rezultat enormnih isplata povrata PDV-a obveznicima i prvi signal utjecaja globalne ekonomske krize u BiH na privredne subjekte. Značajan pad prihoda u decembru 2012. posljedica je:

- snažnog pada uvoza u decembru 2012. od 17,9% u odnosu na isti mjesec 2011¹
- smanjenja povlačenja akciznih markica za cigarete, kao rezultat poslovnih politika kompanija uoči novog povećanja akciza od 1.1.2013.

¹ Izvor: Saopćenje Agencije za statistiku BiH, Statistika robne razmjene sa inostranstvom, I-XII 2012., www.bhas.ba
Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Grafikon 4

Iz Grafikona 4 može se uočiti u kojoj mjeri naplata PDV-a na uvoz i akciza determinira oscilacije ukupne naplate indirektnih poreza. Primjećuje se da su oštiri porast ili pad ove dvije komponente bruto prihoda doveli i do značajnijeg rasta ili pada ukupnih prihoda. Od oktobra kretanje ovih komponenti prihoda je sinkronizirano i u padu, što je dovelo i do pada ukupne naplate u četvrtom kvartalu 2012. Rast u oktobru 2012.g. nije bio dovoljan da kompenzira smanjenje prihoda u novembru i decembru.

Dok je nepredvidivost odgovora kompanija iz duhanske industrije na povećanje akciza na cigarete postalo standardni obrazac ponašanja, snažan pad uvoza u decembru, koji je donio značajan pad prihoda od PDV-a, nije uobičajena pojava, bez obzira na krizu, i zaslužuje posebnu pažnju.

Iz raspoložive statistike uvoza prema sektorima Standardne međunarodne trgovačke klasifikacije - SMTK² može se zaključiti da je nominalno najveći pad uvoza u decembru 2012. u odnosu na isti mjesec 2011. zabilježen kod mineralnih goriva i maziva, čak 183 mil KM.

Tabela 1 Pregled uvoza po SMTK

(u mil KM)

SMTK	XII 2011	XII 2012	promjena u %
hrana i žive životinje	197	180	-8.6%
pića i duhan	45	45	1.3%
sirove materije, osim goriva	36	29	-19.0%
mineralna goriva i maziva	347	164	-52.7%
... o/č nafta i naftni derivati	271	93	-65.8%
životinjska i biljna ulja i masti	13	12	-8.6%
kemijski proizvodi	147	147	0.0%
proizvodi svrstani po materijalu	237	222	-6.4%
mašine i transportni uređaji	275	239	-13.1%
razni gotovi proizvodi	105	109	3.7%
UKUPNO	1,402	1,148	-18.1%

Izvor: Saopćenje Agencije za statistiku BiH, Statistika robne razmjene sa inostranstvom, I-XII 2012., www.bhas.ba

² SITC - Standard International Trade Classification

Analizom uvoza mineralnih goriva u decembru po glavnim trgovačkim partnerima uočava se snažan pad uvoza mineralnih goriva iz Rusije. Kako Rafinerija konstantno poboljšava kvalitet goriva, rapidno povećava kapacitet proizvodnje³ i izvoz derivata, uzrok za smanjenje uvoza nafte može biti samo generalni remont Rafinerije u Brodu. Za razliku od prethodnih godina, kada je remont vršen u proljeće, u 2012. je pomjeren za novembar i decembar. Potrebno je napomenuti da je značajno smanjenje uvoza mineralnih goriva iz Rusije bilo zabilježeno i u februaru, kada je zbog snježnih nepogoda došlo do blokade prometa u većem dijelu BiH. Tada je iz Rusije uvezeno čak 68% mineralnih goriva manje nego u istom mjesecu 2011. Zbog remonta uvoz mineralnih goriva iz Rusije u novembru je bio 36% manji nego u novembru 2011., a u decembru čak 91% manji. Smanjenje uvoza u decembru u vrijednosti od 180 mil KM je donijelo gubitak na bruto PDV-u od 30 mil KM, što korespondira 0,9% neto PDV-a iz 2011.g. Imajući u vidu da se radi o ulaznom PDV-u, koji bi se nadoknadio u narednom mjesecu prilikom podnošenja decembarske prijave PDV-a, privremena obustava uvoza nafte je dovela do pomjeranja naplate dijela PDV-a na uvoz iz decembra 2012. u januar 2013., umanjujući konačne neto efekte prihoda od indirektnih poreza u 2012. godini.

TRENDOVI PO VRSTAMA PRIHODA

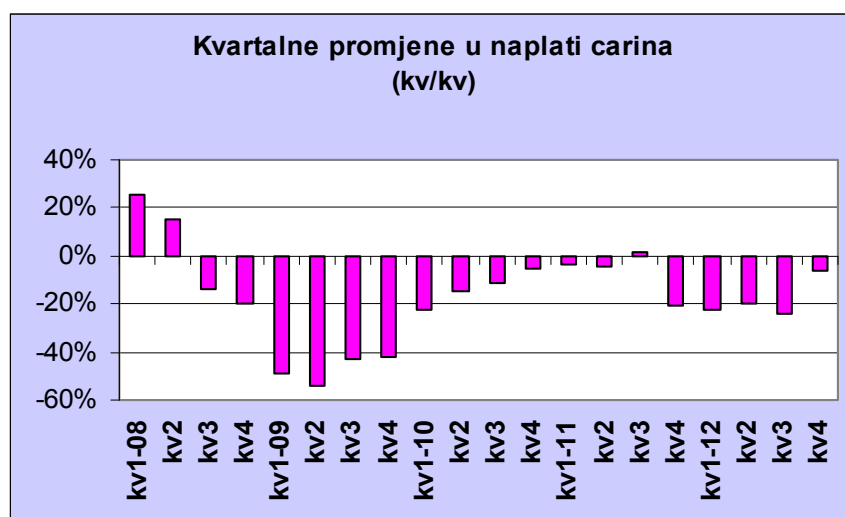
Tabela 2

	XII 2012 / XII 2011	Kumulativ 2012/ 2011
carina	-8,2%	-18,5%
PDV	-9,6%	0,5%
trošarine	-5,0%	2,9%

Carine

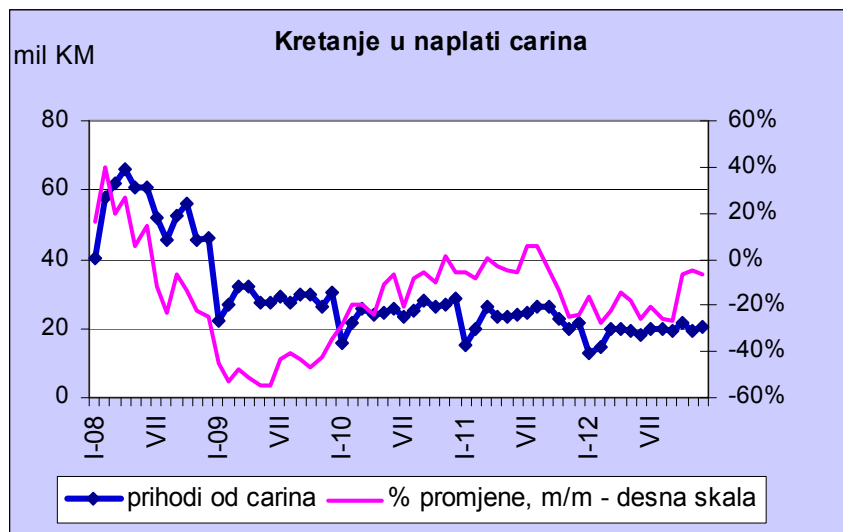
Naplata prihoda od carina u 2012.g. se kretala u okviru očekivanja. Grafikon 6 pokazuje i dinamiku efekata ukidanja carina na dobra porijeklom iz EU. Najveći efekti su zabilježeni u prvoj i drugoj godini primjene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU, te od četvrtog kvartala 2011., kada je ukinuto carinsko evidentiranje, do kraja trećeg kvartala (Grafikon 5).

Grafikon 5

³ Na primjer, rast uvoza mineralnih goriva iz Rusije u 2010. i 2011.g. je iznosio čak 34% i 38% respektivno.
Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Grafikon 6

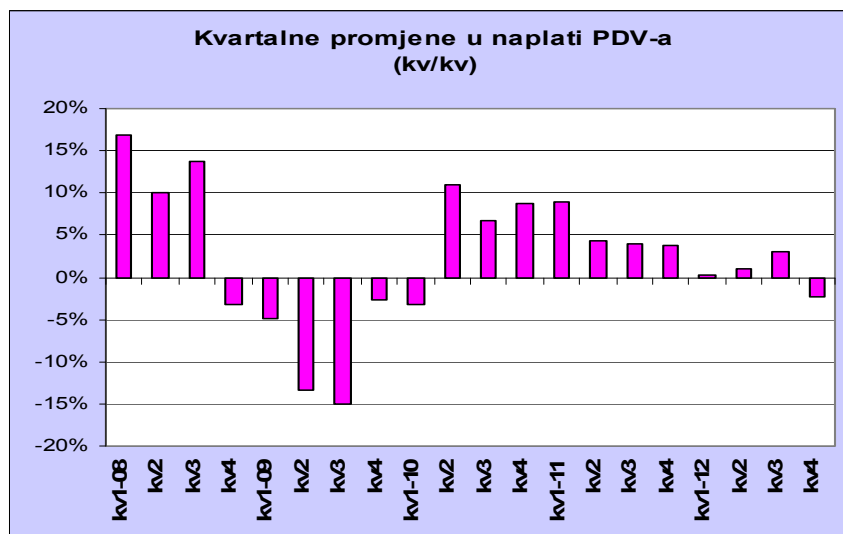

Zbog ukidanja carinskog evidentiranja osnovica za poređenje naplate carina u prva tri kvartala 2012. je bila viša za iznos naplaćenih prihoda po osnovu carinskog evidentiranja, što je matematički rezultiralo visokim negativnim izvršenjem prihoda carina u prva tri kvartala 2012. Već od četvrtog kvartala, zbog ujednačenosti osnovica, moguće je realnije sagledati efekte naplate kod carina.

PDV

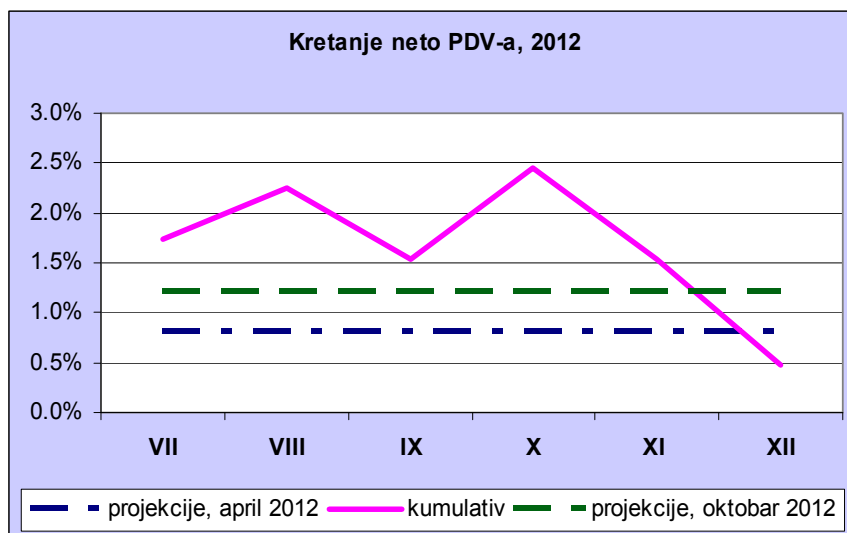
Rastući trend naplate prihoda od PDV-a u prva tri kvartala, 0,3%, 1% i 3,1% respektivno, zaustavljen je u četvrtom kvartalu 2012.g. kada je zabilježen pad prihoda od PDV-a od 2,4% (Grafikon 7).

Grafikon 7

U posljednjih šest mjeseci neto naplata PDV-a je bila konstantno iznad godišnjih projekcija prihoda iz aprila, što je utjecalo na revidiranje projekcija naplate PDV-a naviše u oktobru. Za jedanaest mjeseci neto rast PDV-a je iznosio 1,5%, 0,3 p.p. iznad revidiranih projekcija. Međutim, loša naplata u decembru konačno izvršenje za 2012. je smanjilo na svega 0,5%, odnosno 0,7 p.p. ispod revidiranih projekcija. (Grafikon 8).

Grafikon 8

Analiza naplate bruto prihoda od PDV-a ukazuje da je uzrok pada prihoda u decembru PDV-a koji se plaća na uvoz, koji je u odnosu na decembar 2011. bio manji za 34,7 mil ili 14,1% (Grafikon 9), što korespondira osnovici od 204 mil KM. S druge strane, i naplata PDV-a po osnovu prijave je bila manja nego u istom mjesecu 2011, ali taj pad je bio daleko blaži u odnosu na prihode na uvoz.

Grafikon 9

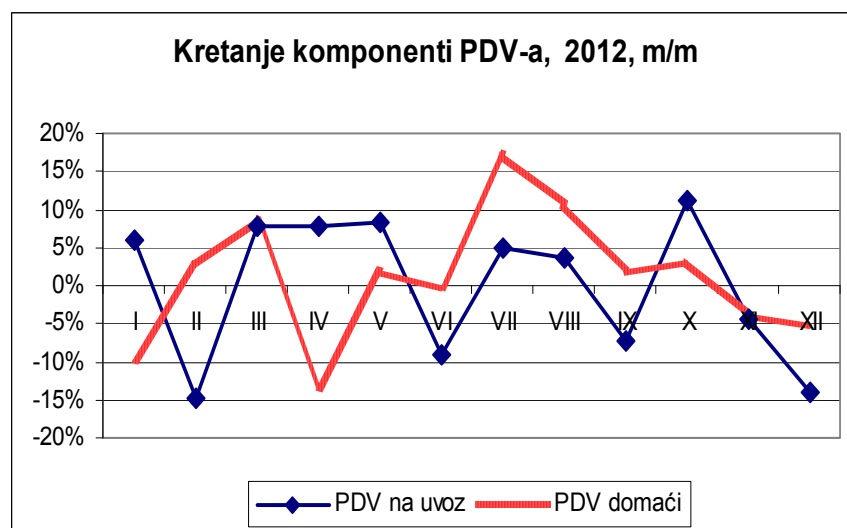

Tabela 3 Povrati indirektnih poreza

	2008	2009	2010	2011	2012	2012/2011
obveznicima	884.3	663.3	642.9	770.4	782.0	1.51%
međunarodnim projektima i organizacijama	45.8	65.8	75.2	97.8	85.3	-12.78%
ostali povrati	6.3	10.6	9.7	13.7	15.9	16.26%
ukupno	936.4	739.8	727.8	881.8	883.2	0.16%

Struktura povrata:

	2008	2009	2010	2011	2012
obveznicima	94.4%	89.7%	88.3%	87.4%	88.5%
međunarodnim projektima i organizacijama	4.9%	8.9%	10.3%	11.1%	9.7%
ostali povrati	0.7%	1.4%	1.3%	1.5%	1.8%

U 2012.g. UIO je izvršila neznatno više povrata indirektnih poreza (Tabela 3). Međutim, analiza strukture povrata PDV-a ukazuje da je obveznicima isplaćeno povrata PDV-a 12 mil više nego u 2011., dok je međunarodnim organizacijama i projektima isplaćeno 12,5 mil manje nego u 2011. Bez obzira na padajući trend isplate povrata međunarodnim projektima su i dalje visoke, npr. u odnosu na 2008.g. povrati po ovom osnovu su veći za 86%.

Dugovi po osnovu PDV prijave u 2012.g. povećani su za 57 mil KM, što korespondira 1,1% neto naplate u 2011. Kumulativno stanje dugova po osnovu prijavljenog a neplaćenog PDV-a na dan 31.12.2012. iznosi 249,4 mil KM. Ukupan dug, koji uključuje i dug po automatskom razrezu za obveznike koji nisu podnijeli prijave PDV-a iznosi 306 mil KM.

Akcize i putarina

Decembar je donio i neočekivani pad prihoda od akciza od 0,5%, što je kumulativni rast za jedanaest mjeseci u visini od 3,6% smanjilo na 2,9%. Koliko je pad akciza u decembru neuobičajena pojava govori i činjenica da se to nije desilo otkad je naplatu akciza u cijelosti preuzela UIO. Analiza po vrstama akciznih proizvoda ukazuje da je osnovni razlog snažan pad naplate akciza na domaće cigarete od 32% u odnosu na decembar 2011. ili nominalno 9 mil KM.

Tabela 4

	XII 2012 / XII 2011	Kumulativ 2012/ 2011
ukupno duhan	-10,7%	5,9%
duhan uvoz	4,3%	10,7%
duhan domaći	-32,0%	-3,7%
derivati nafte	2,2%	-2,6%
uvozni	-0,5%	-8,5%
domaći	5,9%	6,0%
kava	6,0%	2,7%
alkohol, pivo	8,2%	8,1%
putarina, bruto	3,2%	-2,0%
putarina, neto	3,6%	-1,3%

Analiza naplate akciza po kvartalima daje drugačiju sliku o naplati akciza tokom 2012.g. (Grafikon 13). Primjećuje se da se su konačni pozitivni efekti akciza u visini od 36 mil KM nastali samo u drugoj polovini 2012. U trećem i četvrtom kvartalu je naplaćeno 38 mil KM akciza više nego u istom periodu 2011 (ili za 5,8% više), dok je u prvoj polovini naplaćeno 1,8 mil KM akciza manje nego u istom periodu 2011.g. Iz Tabele 5 ipak se da zaključiti da je trend prihoda od akciza na sve vrste akciznih proizvoda bio mnogo povoljniji u drugoj polovini godine, što ohrabruje u pogledu naplate prihoda u 2013.g.

Grafikon 10

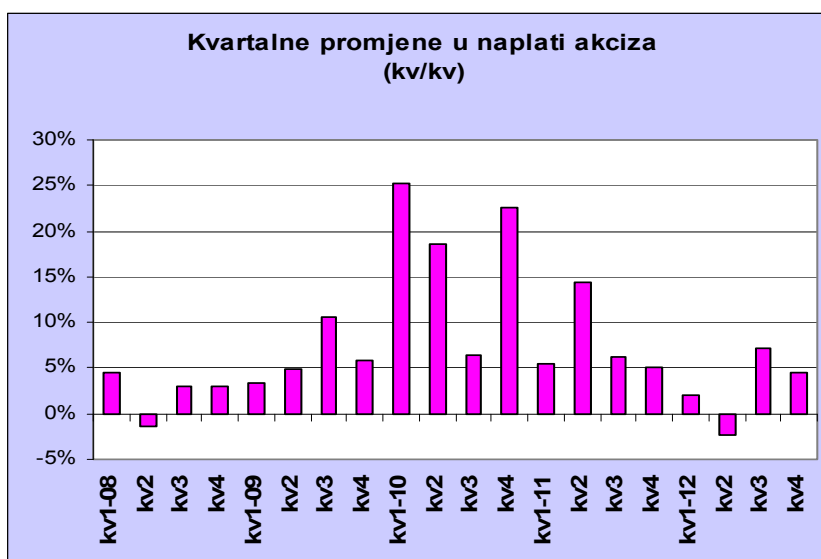

Tabela 5

	kumulativ I-VI 2012/ 2011	kumulativ VII - XII 2012/ 2011
ukupno duhan	1,7%	10,1%
duhan uvoz	4,8%	17,3%
duhan domaći	-5,3%	-2,4%
derivati nafte	-4,2%	-1,2%
uvozni	-9,6%	-7,6%
domaći	4,0%	7,7%
kava	5,2%	10,8%
alkohol, pivo	-0,1%	4,7%
putarina, bruto	-3,8%	-0,5%

U cjelini, naplata prihoda od akciza i putarine u 2012.g. je manja od očekivane zbog evidentnog snažnog rasta porezne evazije, prvenstveno u vezi sa zloupotrebama kod korištenja lož-ulja kao pogonskog goriva i zbog rasta nelegalnog uvoza i nelegalne domaće proizvodnje rezanog duhana⁴.

ZAKLJUČAK

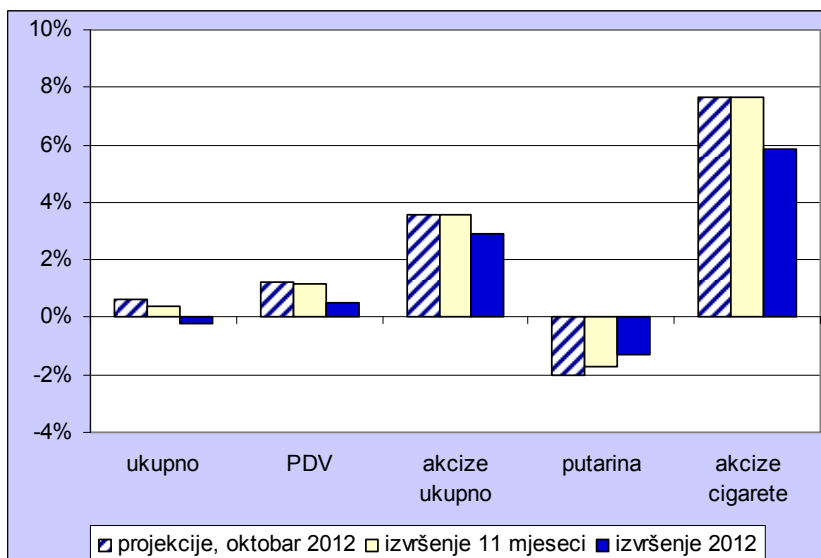
I pored pozitivnih trendova tokom 2012.g. konačni efekti naplate indirektnih poreza su ispod očekivanih (Grafikon 11) iz nekoliko razloga:

- **Vanredne okolnosti.** Turbulentna kretanja su započela još u februaru, kada je zbog snježnih nepogoda došlo do smanjenja, a negdje i potpune blokade uvoza, proizvodnje i potrošnje. Već tada smo prognozirali da je značajan dio redovne prodaje obveznika i potrošnje domaćinstava izgubljen. Ovo je jednokratni efekat koji bi se trebao isključiti kod projekcija prihoda za 2013.
- **Promjene u strukturi potrošnje derivata i zloupotrebe kod upotrebe lož-ulja.** Analize su pokazale da je diferencirano oporezivanje derivata nafte po vrsti derivata u vrijeme krize dovelo do promjene strukture potrošnje pogonskih goriva u korist manje oporezovanog dizela i manje naplate akciza. Uvođenje dodatne putarine za autoceste povećalo je razlike između poreznog

⁴ Vid. Bilten br. 90, januar 2013., www.oma.uino.gov.ba.

opterećenja dizela i lož-ulja stvarajući poticaj za zloupotrebe kod korištenja lož-ulja kao pogonskog goriva, uzrokujući pad prihoda od putarine. Konačno, oslobađanja određenih kategorija obveznika plaćanja putarine i mogućnost povrata akcize na lož-ulje u određenim slučajevima dovelo je do gubitaka prihoda od akciza i putarine⁵.

Grafikon 11

- **Supstitucija potrošnje cigareta rezanim duhanom.** Kontinuiranim povećanjem akciznog tereta na cigarete sve više se povećava razlika u oporezivanju između cigareta i rezanog duhana kao supstituta. U 2012.g. potrošnja rezanog duhana je eskalirala. S obzirom da nije povećana domaća proizvodnja i uvoz duhana očigledno je da rezani duhan potječe iz nelegalne domaće proizvodnje i nelegalnog uvoza, rezultirajući značajnim gubitkom prihoda od akciza i pripadajućeg PDV-a.

- **Rast povrata PDV-a obveznicima i dugova.** Iz analize se uočava pogoršanje i kod naplate PDV-a uzrokovano rastom povrata PDV-a obveznicima u situaciji smanjenog izvoza i investicija. Pored toga, evidentan je i značajan rast PDV dugova.

- **Ovisnost naplate prihoda o poslovnoj politici nekolicine velikih obveznika.** Analiza je pokazala u kojoj mjeri konačni efekti naplate prihoda u BiH ovise o poslovnoj politici nastupa na tržištu i internim odlukama nekolicine velikih obveznika indirektnih poreza - nekoliko vodećih stranih kompanija iz duhanske industrije i domaće duhanske i naftne industrije.

Postavlja se pitanje šta je moguće učiniti da se ublaže negativne pojave koje ugrožavaju naplatu prihoda. Osim dalje modernizacije i jačanja UIO i ostalih institucija u BiH za borbu protiv poreznih prevara i zloupotreba na tržištu i njihovog bržeg procesuiranja kao urgentna potreba nameće se redefiniranje akcizne politike u BiH i diferenciranog oporezivanja supstituta, kao što su dizel i lož-ulje, te cigarete i rezani duhan. Potrebno je što prije zatvoriti jaz u oporezivanju ovih supstituta, kako bi se smanjila porezna evazija i eliminirale distorzije koje ugrožavaju regularno tržište (siva ekonomija, nelegalna proizvodnja, šverc i krijumčarenje). S obzirom na trenutnu privrednu strukturu realno je očekivati da će i ubuduće izvršenje prihoda biti pod snažnim djelovanjem poslovnih politika najvećih obveznika. Nažalost, ne može se očekivati da se struktura naplate prihoda poboljša i rizici po javne prihode i budžete ublaže sve dok se ne ostvari značajniji ekonomski rast i u drugim granama privrede.

⁵ Ibid.

Iz aktivnosti Odjeljenja

(Pripremio: Aleksandar Eskić, makroekonomista u Odjeljenju)

Predstavnici Odjeljenja učestovali su u radu Seminara "Meta-podaci i klasifikacioni sistem" u okviru Projekta "Jačanje institucionalnih kapaciteta statističkog sistema BiH – meta-podaci i razvoj klasifikacionog sistema" koji je održan 16.01.2013. godine u prostorijama Agencije za statistiku BiH u Sarajevu. Implementacija aktivnosti predviđenih ovim projektom značajno će doprinijeti ispunjenju prioriteta sadržanim u Evropskom partnerstvu za BiH:

- Implementacija dogovora između entiteta u okviru statističkog sistema u pogledu unapređenja rada Agencije za statistiku BiH i unapređenja opsega i kvaliteta statistike, posebno na državnom nivou.
- Razvoj pouzdane ekonomske statistike i izgradnja institucionalnih kapaciteta za proizvodnju i objavljivanje osnovnih statističkih podataka harmonizovanih sa evropskim standardima, posebno u oblasti nacionalnih računa, poljoprivrede, makroekonomske i poslovne statistike, statistike rada, zdravlja i obrazovanja.

Što se tiče Bosne i Hercegovine, planirano je da do septembra 2013. godine bude završena strategija izrade meta-podataka dok se potpuna implementacija ovog sistema očekuje krajem 2015. godine. Ono što je bitno posebno naglasiti je to da je, prilikom implementacije strategije koja se odnosi na meta-podatke, veoma je važno da se odredi osoba u statističkim agencijama koja će biti zadužena da certificira svaku promjenu meta-podataka u redovnim vremenskim intervalima. Ovaj koncept je posebno relevantan za meta-podatke koji se tiču podataka koji se razmjenjuju sa međunarodnim organizacijama u okviru inicijativa za standarde meta-podataka.

Što se tiče Evropske unije, proteklih nekoliko godina je proteklo u ubrzanom unapređenju statističkog sistema, posebno u fiskalnoj sferi. Izdvaja se dokument⁶ "Ka znatno kvalitetnijem upravljanju evropskom statistikom" koji je Komisija uputila Parlamentu u aprilu 2011. godine. Cilj ovog dokumenta je da postavi strategiju koja bi EU pružila okvir za upravljanje kvalitetom vezano za koordinaciju ekonomskih politika koje uključuju mehanizme kako bi se osigurao visok kvalitet statističkih indikatora. U specifičnom kontekstu sistema fiskalnog nadzora u EU i procedure prekomjernog deficita, Komisiji je povjeren zadatak redovne procjene kvaliteta, kako stvarnih podataka koje dostavljaju zemlje članice, tako i pojedine izvještajne jedinice javnog sektora. Nedavna dešavanja, posebno netačnost deficita vlade Grčke i statistike duga, pokazala su da sistem fiskalne statistike nije dovoljno eliminisao rizik ispod-standardnog kvaliteta podataka koji se dostavljaju Eurostat-u. Kako bi riješila ovo pitanje, Komisija je izrazila potrebu da dodijeli Eurostat-u proširene nadležnosti u oblasti fiskalne statistike⁷. Ovaj dokument se oslanja na postojeći okvir koji postavlja temelje za proizvodnju evropske statistike javne uprave. Prvenstveni cilj je da se naglase slabosti koje su nedavno postale očigledne. Takođe, uzimaju se u obzir statističke implikacije prijedloga legislative od strane Komisije⁸: jačanje pakta za stabilizaciju i rast sa kreiranjem oprezne fiskalne politike, prevencija i korekcija makroekonomskih neravnoteža, uspostavljanje nacionalnog okvira za kvalitet fiskalne statistike, sa posebnim naglaskom na sistem javnih računa koji su predmet odgovarajuće interne kontrole i revizije sa ciljem da se obuhvate svi podsektori opće vlade i pojačana primjena postojećih propisa.

Iz svega gore navedenog može se zaključiti da je i domaćoj općoj, poslovnoj i istraživačkoj zajednici potreban jedan ovako visoko standardizovan i tačan statistički sistem. Ali ne samo domaćoj javnosti, već i inostranoj, kako bi se BiH adekvatno otvorila i bila u mogućnosti da se integriše i u ovom segmentu sa EU, a odluke donosile na temelju jasnih procedura i standarda u različitim oblastima društvenog i ekonomskog života.

⁶ COM (2011) 211 final

⁷ U augustu 2010. godine

⁸ Krajem septembra 2010. godine

Konsolidovani izvještaji

(pripremila: Aleksandra Regoje)

Tabela 1. (Konsolidovani izvještaj: JR, Institucije BiH, entiteti)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode od indirektnih poreza koje prikuplja Uprava za indirektno oporezivanje na Jedinostveni račun,
- transfere sa Jedinostvenog računa UIO,
- prihode i rashode budžeta institucija Bosne i Hercegovine,
- prihode i rashode budžeta Federacije BiH,
- prihode i rashode budžeta Republike Srpske*

Izvještaj ne uključuje neusklađene prihode prikupljene na JR UIO.

Tabela 2. (Konsolidovani izvještaj: Institucije BiH, entiteti, BD)

Preliminarni konsolidovani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode budžeta institucija BiH,
- prihode i rashode budžeta FBiH,
- prihode i rashode budžeta RS*,
- prihode i rashode budžeta BD.

*Obuhvaćeno: (A) budžet Republike i vanbudžetska sredstva evidentirana u Glavnoj knjizi trezora RS, (B) ukupno ino-zaduženje za projekte koji se realizuju preko općina i preduzeća, (C) podatke korisnika budžeta Republike koji imaju vlastite bankovne račune (uključujući i neke jedinice za implementaciju ino-projekata formirane pri ministarstvima).

Preliminarni konsolidovani izvještaj: JR, Institucije BiH, entiteti (2012)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII
Ukupni prihodi	418,2	402,4	532,5	502,9	501,9	540,1	519,9	572,2	526,4	554,4	523,4	505,0	6.099,3
Porezi	382,4	357,6	455,6	440,0	460,7	441,2	484,6	508,9	457,5	496,8	451,3	447,4	5.384,0
Direktni porezi	23,4	27,8	58,3	40,5	34,4	28,9	29,1	29,0	26,2	30,7	28,5	35,5	392,1
Porezi na dohodak i dobit	22,8	27,1	57,3	39,6	33,4	27,9	27,9	27,9	25,3	29,7	27,6	34,4	380,9
Porez na imovinu	0,6	0,7	1,0	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	0,9	1,0	0,9	1,0	11,2
Indirektni porezi (neto)	358,8	329,8	397,1	399,5	426,2	412,0	455,3	479,9	431,0	465,0	421,6	411,4	4.987,6
PDV	217,9	210,1	264,0	252,3	267,4	260,0	282,4	300,0	284,6	306,2	259,8	258,1	3.162,8
Akcize	105,9	85,2	91,1	102,9	114,4	109,2	124,5	129,3	100,8	110,8	116,8	108,4	1.299,3
Putarina	21,2	19,0	20,6	22,7	23,9	23,5	27,0	29,6	25,1	24,9	24,6	23,7	285,7
Carine	12,6	14,5	20,1	20,1	19,1	18,0	19,7	19,6	19,2	21,5	19,1	19,9	223,5
Ostali indirektni porezi	1,2	1,0	1,3	1,5	1,4	1,4	1,6	1,4	1,3	1,7	1,3	1,3	16,4
Ostali porezi	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,3	0,0	0,3	1,0	1,2	0,5	4,2
Doprinosi za socijalno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grantovi od stranih vlada i međunarodnih org.	1,8	1,1	0,6	1,1	0,4	7,1	0,4	1,3	2,0	1,0	2,4	8,9	28,3
Neporezni prihodi	33,8	43,2	77,0	61,9	40,8	91,8	34,8	62,0	66,9	56,6	69,7	48,7	687,0
Transferi od ostalih budžetskih jedinica	0,2	0,5	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII
Ukupni rashodi	421,0	386,8	457,0	480,1	456,3	483,8	504,2	534,5	513,9	537,4	510,2	752,8	6.037,9
Tekući rashodi	416,5	382,3	453,2	475,2	450,4	467,9	490,1	523,9	504,9	525,5	497,5	700,7	5.888,0
Bruto plaće i naknade zaposlenih	130,4	131,5	133,0	133,6	129,2	129,2	134,0	126,2	129,6	130,5	133,9	134,5	1.575,7
Izdaci za materijal i usluge	13,3	17,2	26,2	29,4	27,7	31,8	24,0	26,5	36,6	26,7	32,8	83,7	375,8
Doznake na ime socijalne zaštite	51,5	52,7	65,1	55,1	45,3	57,9	58,8	57,5	57,9	59,7	62,0	99,2	722,7
Izdaci za kamate	5,0	5,8	19,2	8,5	14,3	27,6	5,1	9,5	17,3	12,3	15,0	20,5	160,1
Izdaci po osnovu kamata u inostranstvu	4,2	4,4	9,7	7,3	9,8	20,7	3,0	6,4	9,8	8,2	8,3	17,3	109,1
Izdaci po osnovu kamata u zemlji	0,8	1,4	9,6	1,2	4,5	6,9	2,0	3,2	7,5	4,1	6,7	3,2	51,0
Subvencije	2,2	2,4	4,0	13,8	6,1	8,4	17,8	15,7	43,7	19,0	32,4	70,5	236,2
Donacije (nerezidentima)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Transferi drugim budžetskim jedinicama	40,9	39,9	40,0	51,0	47,6	50,6	46,3	69,4	44,3	53,6	46,1	80,3	609,8
Transferi sa JR (BD,kant,opć, fondovi, d. za ceste)	162,9	128,7	169,4	172,2	173,1	152,7	196,1	211,1	158,2	195,3	166,6	130,0	2.016,3
Drugi rashodi	10,2	4,0	-3,6	11,7	7,2	9,7	8,0	7,9	17,3	28,5	8,7	82,0	191,5
Neto izdaci za nefinansijsku imovinu	4,6	4,5	3,8	5,0	5,9	15,9	14,1	10,6	9,0	11,8	12,7	52,1	150,0
Izdaci za nefinansijsku imovinu	4,7	4,9	4,3	5,3	6,2	17,7	14,6	11,3	9,3	15,2	13,2	59,7	166,3
Primici od nefinansijske imovine	0,1	0,4	0,5	0,3	0,3	1,8	0,5	0,7	0,3	3,4	0,5	7,6	16,3
Bruto/Neto operativni bilans (prihodi minus tekući rashodi)	1,8	20,1	79,3	27,8	51,5	72,2	29,8	48,3	21,5	28,9	25,9	-195,8	211,3
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (uk. prih. minus uk.rash)	-2,8	15,6	75,5	22,8	45,6	56,3	15,7	37,7	12,5	17,0	13,2	-247,9	61,3
Neto finansiranje = (Minus) Neto pozajmlj./zaduživanje	2,8	-15,6	-75,5	-22,8	-45,6	-56,3	-15,7	-37,7	-12,5	-17,0	-13,2	247,9	-61,3

Tabela 1.

Preliminarni konsolidovani izvještaj: Institucije BiH, entiteti, BD (2012)

	Q1	Q2	Q3	Q4	I-XII
Ukupni prihodi	930,4	1.090,3	1.108,3	1.154,3	4.283,3
Porezi	766,0	882,3	928,7	953,9	3.530,9
Direktni porezi	113,9	109,0	91,7	100,1	414,7
Porezi na dohodak i dobit	110,1	103,8	86,0	94,2	394,1
Porezi na plaću i radnu snagu	1,5	2,2	2,2	2,5	8,4
Porez na imovinu	2,4	3,0	3,5	3,4	12,2
Indirektni porezi	651,3	772,5	836,2	850,8	3.110,8
Ostali porezi	0,7	0,7	0,8	3,1	5,3
Doprinosi za socijalno osiguranje	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grantovi od stranih vlada i međunarodnih organizacija	3,5	8,6	3,7	12,4	28,3
Neporeski prihodi	160,9	199,4	175,5	187,1	722,9
Transferi od ostalih budžetskih jedinica	0,0	0,0	0,4	0,9	1,3
Ukupni rashodi	832,5	963,6	1.044,4	1.377,1	4.217,6
Tekući rashodi	819,7	932,0	1.007,8	1.295,1	4.054,4
Bruto plaće i naknade zaposlenih	414,6	412,1	409,9	419,6	1.656,2
Izdaci za materijal i usluge	60,3	96,7	95,6	167,3	419,8
Doznake na ime socijalne zaštite	174,1	163,4	184,3	235,7	757,4
Izdaci za kamate	30,1	50,5	32,0	47,9	160,5
Izdaci po osnovu kamata u inostranstvu	18,3	37,8	19,2	33,9	109,1
Izdaci po osnovu kamata u zemlji	11,9	12,7	12,8	14,1	51,4
Subvencije	9,2	29,5	78,1	123,1	240,0
Donacije	0,0	2,1	5,8	1,3	9,2
Transferi drugim budžetskim jedinicama	120,8	149,1	169,0	181,0	619,8
Drugi rashodi	10,6	28,5	33,2	119,2	191,5
Neto izdaci za nefinansijsku imovinu	12,9	31,7	36,6	82,0	163,2
Izdaci za nefinansijsku imovinu	13,9	34,1	38,0	93,5	179,5
Primici od nefinansijske imovine	1,0	2,4	1,4	11,5	16,3
Bruto/Neto operativni bilans (prihodi minus tekući rashodi)	110,7	158,4	100,6	-140,8	228,9
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (ukupni prihodi minus ukupni rashodi)	97,9	126,7	64,0	-222,8	65,8
Neto finansiranje = (Minus) Neto pozajmljivanje/zaduživanje	-97,9	-126,7	-64,0	222,8	-65,8

Tabela 2.